

THOMAS, KRUEGER NA ČELU SOC. KAMPANJE

Tragedija naroda ki je po svetu skoro brez sočutja

TRIDESET MILIJONOV SLOVANOV POD HITLERJEM OBSOJENIH UNIČENJU. — "NOVI" RUSOFILI BREZ GRAJE PROTIV NACIJSKEMU BARBARIZMU

To, kar počne Hitler s Čehi in Poljaki, nima primere v zgodovini. Da, niti v Italiji ne, kajti Mussolini je začel uničevalno delo z nekontrolirano drhaljo, dočim je v Nemčiji zatiranje narodnih manjšin in podjavljenih narodov pod Hitlerjem od početka organizirano po kasarniških predpisih.

Poljaki glavna žrtve

Glavna žrtve, proti kateri je napenjen sedaj ves nacijski sadišem, so Poljaki. Čehe namevava Nemčija uničiti po stopnjah, a Poljake pa kakor se učinkuje golazen.

Poljska si s svojo staromodno, aristokratsko, protijedansko vladavo, po svetu res ni mogla ustvariti simpatij in jih tudi ne bi zaslužila. Toda zaslužil bi jih poljski narod.

Upoštevati treba dejstva

Res, da Poljaki kot narod ne vzbujajo do sebe med drugimi narodi nikakršega posebnega nagnjenja. Toda temu niso toliko kriji oni sami, nego države, ki so jih inele v podjavljenju in jih držale v temi. Podpirale so jim le mračnjaštvo, predvsem cerkve in zatrdale vse napore med njimi za svobodno vzgojo in svobodno organizacijo.

Ne pod Nemčijo, ne pod Avstrijo, ne pod Rusijo niso bili svobodni kot narod. Se največ pravice so imeli pod Avstrijo, toda imela jih je poljska šlaha (plem-

stvo), ki je svoj narod enako tičala v temo.

Hitlerjevo mačevanje

Hitler sovraži Čehe. Ampak ker se mu niso uprli z orožjem, je postal njihov "protector". Toda farse so mogoče le v "prosvitjeni fašistični dob". Poljake sovraži Hitler še bolj in enako z njim vred tudi vsi drugi nemški nacionalisti.

Ko je uvedel, da se Anglija in Francija res mislita spustiti v vojno za Poljake in sti v tamnen skušali dobiti v zvezodo tudi Rusijo, se je Hitlerju posrečilo Moskvo odvrniti do sporazuma s Parizom in Londonom in nato pa po poljski republiki bliskovito udaril. Potem pa s svoje strani po prej sklenjenem sporazumu že Rusija, katere novi rusofili za žrtvovanje poljskega naroda Hitlerja nočijo v ničemer grajati. Kajti brez njenega pristanka ne bi Hitler mogel storiti tega kar je storil.

Beda med Poljaki

Katoliška cerkev, humanitarci, tujezemski novinarji in sociologi skušajo svet uveriti, da je poljski narod po porazu bil vržen v tako okrutno stanje, da mora poginiti, ako se mu ne pomaga. Kar ga bo ostalo, pa bo zlomljen in sposoben le še za podložništvo. Enaka usoda je doletela Žide na Poljskem.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Jugoslavija dobi novo skupščino

Jugoslovanska vlada je dne 15. marca objavila nov zakon o volitvah poslanec v narodno skupščino. Poslanska zbornica se bo po tem zakonu sestajala 20. oktobra vsako leto. Izvoljena bo v splošnem svobodnem enakim in neposrednim tajnjim glasovanju, kakor že tam razumejo svobodno tajno glasovanje. Poslovna doba poslanec bo štiriletna. Vlada, odnosno kralj ima pravico skupščino kadarkoli razpustiti, toda nove volitve se morajo izvršiti najmanj tri mesece po razpustu in sklicana mora biti na poznene kot štiri mesece po razpustu.

Volitve se bodo vršile po vseh državah na en dan in sicer na nedeljo.

Pričakujejo, da se prve po novem zakonu izvrše septembra leta.

Udeleže se jih tudi socialisti, če jim bo dovoljeno, toda vlada

jim dela zapreke, ker je že dvakrat zavrgla njihov apel za obnovitev stranke.

Koncem marca se je vršila konferenca socialističnih zaupnikov v Ljubljani za vzhodno ozemje Slovenije, v Celju pa se je vršila že oktobra lansko leto. Na teh so bili sprejeti načrti za obnovitev socialistične stranke v Sloveniji, ako je ne bo vlada spet zabranila. Razpuščena je bila ob postanku diktature leta 1929.

Daniel W. Hoan je bil župan mesta Milwaukee 24 let. Dasi eno manjših izmed velikih ameriških mest, je bilo Milwaukee znano v javnosti kot malenkatero drugo in to povsem na svoj način. Slovelo je vsled delovanja socialistov v mestni upravi.

Edino župan največjega ameriškega mesta, ki je tudi že kandidiral na socialističnem listu, LaGuardia v New Yorku, je v ameriški javnosti izmed vseh županov znan bolj kakor pa Hoan.

Hoanu so priznavali sposobnosti in zasluge za zboljševanje občinskih uprav tudi nasprotniki. Seveda ne v Milwaukee.

KOLIKSNE SO FINSKE IZGUBE

Komesar Molotov je v poročilu vrhovnemu sovjetu dne 29. marca dejal, da je bilo v minuli rusko-finski vojni najmanj 60 tisoč finskih vojakov ubitih in četrto milijona ranjenih. Ker je iteka finska armada le kakih 400.000 mož, ki bilo po Molotovem računu njene izgube nad 50 odstotkov njenega moštva. Finski poveljnik Mannerheim navaja za finske izgube mnogo večje številke. Pravi, da je bilo ubitih in pogrešanih nekaj nad 30.000, ranjenih pa nad 20.000. Njegova cenevit je skoraj gotovo prenizka, ruskpa pa previsoka. Točne številke bodo povedali čez par let. Na gornji sliki je skupina ranjenih finskih vojakov.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Norvežka je vsled sedanje trdnjava proti agresorjem Maškim Litvinov. Kaj mislijo o vsem tem v Rusiji, bi bilo težko uganiti. A najbrž dogodkov ne spremljam samo z najboljšimi občutki. Tudi sovjetskega poslanika v Parizu so morali na zahtevo francoske vlade pozvati domov. Sovjetski poslanik v Berlinu pa priepla razkošne bankete. Veliko se je spremnilo v enemu letu.

Stevilo tujerodcev se naglo manjša. Iz Harrisburga poročajo, da se je število inozemcev samo v Pensylvaniji znižalo v desetih letih za 300.000.

Krogli vojaštva in policije so v stavkah zmerom namenjene stavkarjem, pa naj bo v Zedinjenih državah, ali pa v južni Afriki, kjer je bilo 3. aprila 10 ustreljenih. Še najbolj varni so delavec pred kroglijami znamen, kjer jim je pod smrtno kaznijo prepovedano stavkat, torej v vseh totalitarnih deželah.

Komunisti v Franciji so preganjani, ker delujejo proti imperialistični vojni. Prav je, da so vojni nasproti in jo pobijajo. Ampak niso iskreni, ker so le proti vojni svoje dežele in Anglije, dočim so invazijo na Finsko odobravali in proti Hitlerju tudi nimajo žal besede.

Maksim Litvinov je bil včasih na čelu borbe proti agresorjem. Zdaj si je ta mandat vzel francoski premier Paul Reynaud. Kajti za soudeleženko v agresijah in za izdajalko demokratijih stremljen je proglašil tudi deželo, ki jo je predstavljal za

danem ducate kolon.

Rusija utrujuje mejo ob Vnjeni Mongoliji, ki je njen protektorat, 3 milje od Mandžurije, ki je pod japonsko oblastjo. Premirje med njima, sklenjeno lani, sicer še drži, a treba se je pripraviti na vse možnosti.

Film "Ninočka" je voda v

Mehiki na zahtevo Mehiske delavske konfederacije preprevedala.

Vzrok je, ker se norčuje

iz razmer v Rusiji, iz njenih trgovskih komisij in komisarjev

"pustega" življenja njenih

(Nadaljevanje na 5. strani.)

način dela zapreke, ker je že dvakrat zavrgla njihov apel za obnovitev stranke.

Koncem marca se je vršila konferenca socialističnih zaupnikov v Ljubljani za vzhodno ozemje Slovenije, v Celju pa se je vršila že oktobra lansko leto.

Na teh so bili sprejeti načrti za obnovitev socialistične stranke v Sloveniji, ako je ne bo vlada spet zabranila. Razpuščena je bila ob postanku diktature leta 1929.

Nepoznani je bil župan mesta Milwaukee 24 let. Dasi eno manjših izmed velikih ameriških mest, je bilo Milwaukee znano v javnosti kot malenkatero drugo in to povsem na svoj način. Slovelo je vsled delovanja socialistov v mestni upravi.

Edino župan največjega ameriškega mesta, ki je tudi že kandidiral na socialističnem listu, LaGuardia v New Yorku, je v ameriški javnosti izmed vseh županov znan bolj kakor pa Hoan.

Hoanu so priznavali sposobnosti in zasluge za zboljševanje občinskih uprav tudi nasprotniki. Seveda ne v Milwaukee.

Zvonovi v Nemčiji spet prelivani v morilno orožje

Nemčiji manjka kovin. Vsi otroci so dobili patriotsko načelo pobrati vsak koček kakršnoki kovine in jih prineseti v doloceno zbirališča.

Zelenze ograjajo v Nemčiji na domačajo z leseniimi. Kljuge iz dobrih kovin morajo iz vrat v "patriotske" namene, vanje pa so vdane kljuke, narejene iz "nadomestnih".

Zvonovi v Nemčiji, "oznajnejevalci miru in utehe", morajo spet iz stolpov v municipijske tovarne, da jih prelijejo v "obrambo tretjega rajha" in za "povečanje veličine nemškega naroda". Tako je ukazal Hitlerjev minister Herman Wilhelm Goering.

Boj za službe pod kripto borbe proti "tujcem"

Nad sto zakonskih osnutkov je predloženih v kongresu, katerih namen je izriniti čimveč tujerodcev iz Zed. držav, ali pa jih vsaj spraviti v še slabša dela, kakor jih imajo sedaj. Ker imamo milijone brezposelnih, med njimi mnogo sto tisoč mladih, tu rojenih fantov in dečkov, je naravno, da demagogi s takimi predlogi in obetanj dobro uspevajo.

Važna bolnišnica

Ljubljanska ženska bolnica je v letu 1939 sprejela 1915 bolnic in 2130 porodnic. Vsak dvanajsti slovenski otrok je bil rojen v njej. Potrebam niti da zadele ne zadošča, ker je premajhna, zato sprejema le najtežje obolele in porodnice.

Za socialiste pod diktaturom najslabše

Poljski židovski viri navajajo imena socialistov, ki so bili aktivni v poljski socialistični stranki in v poljskem židovskem socialističnem bundu, izmed katerih je nacija oblast mnoge usmrtila, ostale pa poginali v jetniški tabor. Socialistični agitatorji obek skupin v sedaj ruskem delu Poljske pa so bili poslanici v Sibirijo. Biro poljskih socialistov v inozemstvu pravi, da ni dobil o njih še nobenega glasu in nihče ne ve, ali so še živi, ali bili "likvidirani".

Brezposelnost v Angliji se nima, avt v Nemčiji viša. V Angliji vsled klicanja moških v armado in večanja produkcije, v Nemčiji pa narašča vsled ponikanja sirovin.

Chicago Tribune je imela zadnji teden notico enajstih vrstic, s katerimi je citateljem povedala, da sta bila na socialistični konvenciji nominirana Thomas in Krueger.

Za čisto navadne traperje pa troši dan za dne ducate kolon.

Rusija utrujuje mejo ob Vnjeni Mongoliji, ki je njen protektorat, 3 milje od Mandžurije, ki je pod japonsko oblastjo. Premirje med njima, sklenjeno lani, sicer še drži, a treba se je pripraviti na vse možnosti.

Film "Ninočka" je voda v Mehiki na zahtevo Mehiske delavske konfederacije preprevedala.

Vzrok je, ker se norčuje

iz razmer v Rusiji, iz njenih trgovskih komisij in komisarjev

"pustega" življenja njenih

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Ojačanje stranke sedaj najvažnejša in prva naloga

KONVENCIJA V WASHINGTONU SPREJELA PROGRAM ZA REŠITEV BEDNIH MNOZIC. — "TRETJA" STRANKA, KI EDINA ZASLUŽI, DA SE JE LJUDSTVO OKLENJE IN PODPRE

Socialistična stranka je na svoji konvenciji v Washingtonu sklenila nadaljevanje s svojo združbo nadomestiti socialistično stranko, niso občele. Selani je Norman Thomas dejal, da ne bo več kandidiral. Na raznih konferencah socialistov je argumentiral, da je volilna borba pod socialističnim imenom vsled slabega odziva volilcev stvar, o kateri je potrebljeno preudariti, dali jo je nam samim še vredno vrstiti.

Toda na zadnji konvenciji je bil Thomas spet star optimist. Nominacijo za predsedniškega kandidata je sprejel in stranko zagotovil, da bo kampanji posvetil vse svoje moči. Za podpredsedniškega kandidata je bil enako soglasno nominiran profesor Maynard C. Krueger. Tudi on je znan v javnosti, je dober govornik in sposoben za dano mu nalogu. Nedvomno se je iz notranjih homatij in vnašnjih trenj v delavskem gibanju skozi katere smo šli proših deset let, mnogo naučil in bo privabil storiti svoj delež k konsolidirjanju ameriškega socialističnega pokreta.

Torej je očitno, da je socialistična stranka, taka, kakor smo jo poznali skozi desetletja njenih bojev za ljudske koriste in civilne svobodčine, potrebljena, zato sprejema le najtežje obolele in porodnice.

Vprašanje obnove

Glavna naloga njenega vodstva in njenih članov sedaj je pridobiti nazaj tisoče onih, ki so bili z njim do razkolov in vnašnjih spletki, in poleg teh tisoč izmed majšje generacije. Dalje, da se znova utrdi s svojim vplivom v unijah, kakor je bila v njih močna in vplivna do leta 1917.

Kajti edino ako se organizatorično utrdi, bo mogla res koristiti program, ki si ga je začrtao z ozirom na sedanje razmere na svoji minuli konvenci, katera je bila zaključena zadnjih pondeljek.

Thomas in Krueger

V zadnjih par letih so mnogi člani socialistične stranke in kažejo hoče republikansko stranko ljudstvu kaj obljubiti, mora tudi poseči v socialistični ministrski program. Mi v volilnih

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopi in oglasi morajo biti v našem gradu najpozneje do pondeljka popoldne za prihoditev v številki tečkega teden.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Taktika komunistov v Franciji in Nemčiji

Ena izmed posledic pakta med Nemčijo in Rusijo je zbrisanje Poljske z zemljevida. Druga pa pade druga največje komunistične stranke na svetu.

Dokler so se komunisti v Franciji borili na podlagi gesel demokracije in borbe proti fašizmu, so s svojo stranko rasli. Avgusta lansko leto jim je kominterna sporočila, da hitlerizem ni več njihov sovražnik, pač pa kapitalistična Francija in Anglija.

Njuno vojno s Hitlerjem je kominterna nazvala od prvega dne za imperialistično vojno. Pred sklenitvijo pakta s Hitlerjem pa je sama zahtevala prav tako vojno.

Tisoče komunistov v Franciji je razočaranih in so odstopili. Mnogo je ostalo zvestnih komandi Moskvi in pomagajo v boju proti "imperialistični vojni". To pomeni v praksi pomoč hitlerizmu, katerega so tako ognjevito napadali.

Res je to imperialistična vojna. Ampak komunisti niso proti nji vsled načelnosti, ampak zaradi nove taktike Moskve, ki predstavlja v Nemčijo vred nov imperializem.

Francoska vlada pravi, da pete kolone v svoji državi ne bo trpela. Za one, ki bi delovali za nacije, je določila smrtno kazeno že v začetku vojne.

Komuniste ugonabljajo z zapornimi kaznimi in globami. A obeta tudi njim smrtno kazeno, ako bodo le preveč delovali za "mir", kar po mnenju uradne in neuradne Francije pomeni delovanje v prid Hitlerju in za poraz Francije in Anglije.

Nekateri takozvani zagovorniki demokracije se zgrajajo nad tiranstvom, ki ga je uvelia francoska vlada nad komunisti. Nihče izmed njih pa se ne vraša, kaj počno komunisti v Nemčiji.

Kominterna je venomer trdila, da šest milijonov komunistov tudi Hitler ni mogel uničiti. Hvalila se je z mogočnim podtalnim gibanjem, s tajnimi celicami, ki jih ima razpredeljene po vsem tretjem rajhu.

Kaj počno nemški komunisti od lanskega avgusta dalje?

Ni več glasu od njih. Ali je francoska propaganda v pravem, ko trdi, da so dobili komunisti v Nemčiji od kominterne ukaz, da ne smejo v ničemer ovirati Hitlerjeve vojne? Mar njegeva ni "imperialistična"? Ali je zdaj mogoče on za demokracijo? Ali pa je kominterna le varala, ko je trdila, kako silno moč poseduje med delavstvom v Nemčiji? Če jo ima, kako to, da ni enako ukazala komunistom v Nemčiji, kakor v Franciji, delovali proti imperialistični vojni?

Očvidno je francoska vladna propaganda v pravem. Le komunisti v Franciji, Angliji in v Zed. državah imajo nalogu boriti se proti "imperialistični" vojni, toda pod tem geslom nihov boj v praksi pomeni edinole pomoč hitlerizmu.

Komunistična taktika ne veruje v iskrenost, kajti to je le "buržavna čednost" in je to svojo dvoobraznost spet jasno izpričala s svojo sedanje taktiko v Nemčiji in v Franciji. V prvi kot v drugi morajo delovati v prid pakta s Hitlerjem.

Konjske dirke

Konjske dirke so v tej deželi sijajno organiziran raket, ki je donašal promotorjem milijone dolarjev dobička na leto, raznini protektorjem, gangsterjem, prodajalcem stav na konje itd. pa "primerne" dohodke.

Zvezna vlada je končno stopila vmes in skuša to gulenje ljudi odpraviti z indirektnimi sredstvi. Eno teh je telefon in brzjav. Borže za stave na konje so imeli najeto posebno brzjavno omrežje, ki sta ga jima oskrbovali telefonska in telegrafska družba. Trust brzjavnih naprav je imel s tem raketirstvom neposredno velike dohodke, ki so mu zdaj vsled intervencije zveznih oblasti ustavljeni.

Toda vlada, ki se trudi s takimi sredstvi oteti ameriško ljudstvo pred stavami na konje, pozabija, da so si raketirji dobiti že nove metode, s katerimi upajo nadaljevati svoj biznis in praznitni žepi ljudem.

Izhod je ali iztrebiti vzrok, ali pa posnemati evropske vlade, ki so raketirska igranja, loterijska in druga, prevzele v svoje področje. Boljše bi jih bilo iztrebiti, ako mogoče.

Sezona oblub in obetanj

Davkov ne bo več, brezposebnost bo odpravljena, korupcija iztrebljena, budžet bo balanciran, kruki bodo pognani v ječo, farmerjam zasije nova prosperiteta, industrija bo dobila razmah, v vojno se ne bomo zapletli — kajne, prijetna obetanja. In uresničimo jih lahko silno poceni. Ni treba drugega, kakor izvoliti republikance v tiste urade, v katerih so zdaj demokrati, in demokrate v omlih državah, kjer so republikanci na krmilu. In potem nam po prihodnjem novembrovem zasije nova doba: svilenne srajce, dve kari v vsaki garaži in ovrt piščanec v vsaki ponvi. In iz vseh dimnikov se bo kadilo.

Zares prijetno, ako ne bi bili takih obetanj v vsaki volilni kampanji že tako navajeni kakor berač mraza.

BEDA FARMŠKIH SELITVENIH DELAVCEV

svetne matice so vabljeni, da izrazijo svoje mnenje o sporednu, kakor je bil objavljen, in da se udeleže razprave o v njemu navedenih predmetih in vprašanjih.

Konferenca Prosvetne matice za severovzhodni Ohio je dobro uspela

Cleveland, O. — Konferenca Prosvetne matice, ki se je vrnila 31. marca v Girardu, Ohio, je dobro uspela. Pričela se je ob 10:30 dopoldne in je trajala do 1:30 pop. Seji je predsedoval Louis Zorko, zapisnik je pa vodil Milan Medvešek.

Vseh zastopnikov je bilo na vsočih 26, več društev pa ni poslalo svojih zastopnikov. Vzrok bo menda, ker so moralna društva nositi svoje stroške, ker konferenčna blagajna je skoraj prazna. Razpravljalo se je o zveznem kongresu, ki se bo vrnil 5., 6. in 7. julija v Collinwoodu, za pridobiti več društev v Prosvetno matico, o razširjenju Proletarca, o Bigelowem pokojninskem načrtu za izboljšanje starostne pokojnine in o pobiranju podpisov za žanje, da pride na glasovnico za jesenske volitve. Ta načrt je bil lansko leto v Ohiu poražen. Zato se bo skušalo, da se ga spet letos spravi na površje. Bolj natanceno o tem bo razvidno iz zapisnika.

Za delegata na XII. redni zbor JSZ je bil izvoljen Louis Zerklo. Drugi uradniki so pa ostali do prihodnje konference.

Skljenjeno je tudi bilo, da se prihodnji zbor vrši v Kemmore, O., enkrat oktobra meseca, aka ne bo pa mogoče tam, naj pa odloči tajnik po svoji previdnosti.

Konferenco so obiskali tudi nekateri zunanjci gosti. Videli smo Cvelbarja iz Sharona in Mihevčeve iz Salema. Nekaj jih je pa bilo v Girardu in Warrenu. Po koncu seje se je nabralo \$7.10 v tiskovni fond Froletarca. Po zborovanju so

nam prijavili sodružnički pripravilnik nekoliko prigrizka in pijače, povrh pa še harmoniko, ki nam je zaigrala nekaj veselih komadov, da smo se zavrteli. Bara je bila tudi predsednik. Pogovarjali smo se

o raznih stvareh ob enem pa si gasili žejo. Preostanek gre v konferenčno blagajno. Protiv vsega smo mogli pa oditi, ker je bilo treba drugi dan na delo.

J. Krebel.

Razprava o provizoričnem sporedru bo na izredni seji odborov JSZ

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zanimiv bo tudi angleški del

ji splošna revija, Ilustracij bo mnogo. Slovenski književnosti bo prihodnji Majski Glas bogat zgodovinski in literarni prispevki in ob enem nov uspeh našega gibanja na kulturnem podružju.

Zanimiv bo tudi angleški del

ji splošna revija, Ilustracij bo mnogo. Slovenski književnosti bo prihodnji Majski Glas bogat zgodovinski in literarni prispevki in ob enem nov uspeh našega gibanja na kulturnem podružju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal o njiju.

Zaradi zaposlenosti v uradu Majskih Glasom se je odbor JSZ in Prosvetne matice v petek 5. aprila ni vršila. Doljena je bila za razpravo o provizoričnem sporedru XII. rednega zborova, ki je bil objavljen v Proletarcu z dne 3. aprila. V njemu je pri 23. točki ponotoma izpuščeno ime referenta A. F. Vidra. Tajnik bo sklical sejo, kmalu ko se vrne s. Anton Garden s konvencijo socijalne, da bo poročal

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Tiste ulice in hiše na desni strani Ljubljanske, po katerih sem v svojih zgodnjih letih pomagal materi raznašati odjemalcem mleko in sočivje, je danes označevan za še bolj stari del Ljubljane nego takrat. Pravijo, da je že par stoletij skorom zmerom enak. Niti potres leta 1895 ga ni mogel porušiti, razen nekaj hiš, med njimi deklasko šolo na Šentjakobskem trgu. Spominjam se one Velike noči. Stavbe so pokale pod silo potresnih valov in opeka se je kar vsipala s streh. Nič nisem vedel, kaj je potres. Spominjam pa se prav dobro, da me je prešinila groza, ne vam pa, ali vsled potresa, ki ni hotel pogenjati vso noč, ali vsled strahotno obupnih ljudi. Našo hišo je kmalu razkopal. Noč smo prebili zaenč z drugimi na prostem. Ljudje so se menili, tarnili in molili.

Po potresu so začeli polagoma, zelo polagoma graditi novo Ljubljano. Kajti hitrice v stolnem mestu kranjske dežele niso nikoli poznali, razen v onem potresu, ko so bežali pred njim.

V nekaterih predelih, posebno kjer je sedaj justična palača (Trg kralja Petra) so podrli mnogo starinske, od potresa pokvarjenih hiš. Ko sem dorastel, sem tudi jaz dobil delo pri podiralem poslu. Vse je bilo staro in šurkov pa toliko, da so mi se zdaj pred očmi.

Najstarejši del mesta, v katerem sem se naučil hoditi v vežah in po stopnicah brez kuč — kajti v njih je bilo temno ob 10. dopoldne enako kakor ob 6. zjutraj, pa je še tak kakor je bil pred potresom. Le Šentjakobski trg je nekoliko drugačen. Stara Virantova hiša je ohranjena v prvotni obliki. V njej se nekoč zbirali socialni demokrati in liberalci. Hiše v Šentjakobski ulici so še vse kakor sem jih poznal, ko sem bil otrok. Namesto po potresu posušene deklaski šole so zgradili novo, in cerkev popravili. Tudi trg so zboljšali in Šentjakobski most preko Ljubljanice je nov.

Na deklaski šoli — zgradila jo je liberalna mestna uprava, so še zmerom vzidani v stene izreki francoskih, ruskih in drugih mislecev. Ko so šolo postavili — tega je že dolgo, so v Slovencu trdili, da so tisti izreki bogatstvo, framazonski, hujšanje zoper vero in še mnogo takih očitkov je dejevalo proti njim. Pa so se ljudje tistih "brezverskih" kitic privadili in Ljubljana ni na verstu vsled njih nič izgubila. Kajti cerkev v nji je danes politično in gospodarsko jačja ko kdaj prej v njeni dolgi zgodbini.

V mesto sva z materjo prihaja z najinim vozičkom po edinem prehodu z barjanskima stranama. To je most preko Gruberjevega kanala. Na eni strani mesta neha, oziroma se pričenja Dolenska in Izanska cesta ter pot v Stepanjo vas. Na drugi strani mesta so začne Karlovška cesta. Pot za gradom in ulico v Prule. Prule so nastale po

AMERIŠKI PROSTOVOLJCI V FRANCII

Na gornji sliki je skupina Američanov, ki je odila v Francijo za izserje ambulanc. Precej jih je že šlo tja opravljati tehnična dela. Američki neutralnostni zakon državljanom ne dovoljuje prijavljati se direktno za službo v tujih armadah, toda je bil kričen v spansk civilni vojni in v rusko-finskem konfliktu.

SEZONA POVODNJI

To pomlad so v mnogih krajih po svetu nastale velike povodnji, ki povzročajo ljudem mnogo škode in težave. Tudi utelej jih je mnogo. V Jugoslaviji so izstopile Kolpa, Sava, Donava in razne druge reke. Tisoče ljudi je moralo bežati. V tej deželi je nastala povodenja v raznih krajih Pennsylvanije, v Ohio in v nekaterih krajih novoangelskih držav. Gornja slika je iz Plymoutha, Pa., kjer je izstopila reka Susquehanna. Maček se je otel s pomočjo "flosa", s katerim se je prepeljal na varno.

Oglasila sva se pri njemu. Zalaznikovo pekarno in kavarnero je poznalo tisoče ljudi z vseh strani Kranjske, posebno z Dolenjskega. Njen lastnik Jakob Zalaznik je bil podvzeten, imeniten družbenik, sportnik in po preprinjanju liberalec, kajti je bil one dni v Ljubljani običaj med imovitim ljudmi. In vsi, tudi Ivan Hribar in dr. Tavčar, so ob enem hodili v cerkev. Ostali liberalci pa so se najbolj postavili v procesijah Rešnega telesa, ker so nosili debele sveče v za lajike najbolj častnem delu spredova.

Omenil sem že enkrat, da je bila Zalaznikova kavarna prva, ki sem si jo zapomnil v življenu. Pozneje, ko sem delal v mestu, in pa prej z materjo, sem bil v nji čestovskrat. Pecivo nas je privabljalo vanjo in pa sladki likeri.

Bilo mi je pet let, ko sem dirjal po Starem trgu na Veliko soboto v "Šentklavž" po "žegan ogenj". Že ob 4. zjutraj sem tekel tam mimo Zalaznikova kavarno, ko se vame zaleti, kot bi ga kdo vrgel, mlad nadelen student. Prestrašil sem se in obstal. In nato je enako prisel ven drugi in tretji. Za njimi pa Jakob Zalaznik, ki jih je posadil na prost po svojimi močnimi rokami. Godrnjal je mož. Studentje, ki so bili bržkonekaj popili ne da bi imeli denar za poravnjanje računa, so ga rotili, naj jim prizanesa. Vaša gospa nas pozna, so mu rekli. In res je bila žena Jakoba Zalaznika jaka dobra za študente in ena izmed najbolj sprehajnih trgov ter družbenikov v Ljubljani. Ne on ne ona nista že dolgo med živimi.

"Kako kseft," sem vprašal sedanjega lastnika, ki je pokojnega Zalaznika najmlajši sin. "Vidiš, tako." In je govoril na dolgo in široko o propadanju desne strani Ljubljanskega mesta. Misli sem, da se selitvene spremembe vrše samo v ameriških mestih. Pa se tam tudi, da si počasnejše in ne tako očitno.

On ima še upanje, je menil. A potrebuje kapitala. Ko bi se le hotel vrnil njegov brat Fred

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA

Zbral Charles Pogorelec

Rock Springs, Wyo. John Jereb je posal eno naročnino. Pravi, da v kratkem pošte tudi naročilo za Majski Glas.

Aliquippa, Pa. Tu sta bila zadnje čase zelo aktivna naša starca znanca George Smrekar in Bartol Yerant. Prvi je posal naročilo za Majski Glas, drugi pa 11 trgovskih in 16 pozdravnih (imen posameznikov) oglasov.

Bridgeport, O. Jože Snoy je zvišal naročilo za Majski Glas iz 20 na 25 izpisov, posal je tudi 7 oglasov. Pravi, da je bil z oglasti bolj uspešen kot je pričakoval. Pravi, da tudi z drugih naselbin vzhodnega Ohia lahko pričakujemo več naročil za Majski Glas.

Waukegan, Ill. Jack Mesec je posal 3 oglase in naročil 75 izpisov Majskega Glasa. Provizijo ob oglasov je prispeval v tiskovni fond. Tudi Mary Spacanova je poslala še tri oglase. Martin Judnich pa dve naročnini.

Sygan, Pa. Lovrenc Kavčič je posal eno naročnino in še dva oglasa za Majski Glas.

Cleveland, O. Jennie Dagatin je poslala 4 naročnine in 5 oglasov za M. G. Frank Česen

sov pravi, da je pridno na delu. Sakramiš, izgleda, da bo res treba več ženskih agitatoric v naše gibanje, ako moški ne majo več delati. V nekaterih krajih so ženske v agitaciji prav pridne, in če bo šlo tako naprej (kar je prav), bodo kmalu prekosile naše fante po naselbinah.

Diamondville, Wyo. Anton Tratnik se nam je potožil, da še ni dočela zdrav, zato tudi ne more še kaj prida storiti v agitaciji. Posal je naročilo za Majski Glas in tudi za list storil kolikor bo mogel čim bo mogel in pa da se razmere malo izboljšajo.

Strabane, Pa. John Zigman je posal 10 oglasov in naročilo za 50 izpisov Majskega Glasa za društvo 138 SNPJ.

Oakland, Calif. Big Tony je posal obnovno svoje naročnine ter naročilo za Majski Glas. Pravi, da se s soprogo počutita nekoliko boljše. Nas to veseli in jima želimo popolnega okrevanja.

Johnstown, Pa. Andrew Vi-drich je posal še en oglas za Majski Glas.

Herminie, Pa. Tone Zornik poroča, da mu je žal, ker radi bolezni ne more toliko storiti za Majski Glas, posebno kar se oglasov tiče, kot bi rad. Posal je enega in pravi, da bo vrzel zamašil s prodajo Majskega Glasa in agitacijo za list.

Red Lodge, Mont. K. Erznožnik je posal eno naročnino in naročilo za Majski Glas za društvo SNPJ in JSKJ.

Moon Run, Pa. Jacob Am-brožič je posal 7 oglasov in \$1.40 podpore listu.

Girard, O. John Bogatay je posal dva trgovska in 15 po-zdravnih (posameznih imen) oglasov.

West Allis, Wis. Letos se je tu zavzele pridobiti nekaj oglasov Mary Musich, tajnica kluba št. 180 JSZ. Poslala jih je 6 in jih morda pošle še nekaj.

Detroit, Mich. Peter Benedict pravi, da radi zaposljeno-sti ne more storiti za Majski Glas toliko kot bi rad. Posal je dva oglasova, nekoliko je pomagal pri tem delu tudi Johnu Zorniku, in v jeseni bo pa spet kolikor mogoče storil v agitaciji za oglase v koledarju.

Meadowlands, Pa. Martin Bajc je posal eno naročnino.

Klein, Mont. Da naša stvar v tej gorski vasi docela ne zaspri, skrb Peter Jellar. Obnovil je svojo naročnino ter naročil 15 izpisov Majskega Glasa.

Ely, Minn. John Teran je posal še dve naročnini.

Point Marion, Pa. Tony Zu-pančič je posal 2 naročnini,

Milwaukee, Wis. Mary Mil-herič je poslala 8 naročnin od katerih je šest novih. Pa pravijo, da se ne dobre novi naročniki! Treba je za njimi, pa je uspeh. Tudi z nabiranjem oglasov.

Burgettstown, Pa. Joseph Krmel je posal še en oglas.

Sharon, Pa. Jože Cvelbar je posal 1 oglas in 60c podpore listu.

Chicago, Ill. Naša agitacija je bila tu zadnjih par tednov bolj skromna; dobila sta le Frank Bizjak 2 in upravnik 8 naročnin. Slednji je zdaj na delu za oglase. Sodelovanje mu je obljubil v svoji okolici tudi Joe Oblak.

Sheboygan, Wis. Frank Stih je posal 4 naročnine in naročilo za Majski Glas.

Pueblo, Colo. France Bolte-zar je posal 2 naročnini.

Indianapolis, Ind. Od tu se je oglasila naša zastopnica Mary Stroj z dvema naročninama.

Sharon, Pa. Jože Cvelbar je posal 1 oglas in 60c podpore listu.

Ely, Minn. John Teran je posal še dve naročnini.

Point Marion, Pa. Tony Zu-pančič je posal 2 naročnini,

Milwaukee, Wis. Mary Mil-herič je poslala 8 naročnin od katerih je šest novih. Pa pravijo, da se ne dobre novi naročniki! Treba je za njimi, pa je uspeh. Tudi z nabiranjem oglasov.

Barberton, O. Mike Kopach pravi, da ga zadnje čase zelo muči revmatizem. To je bil tudi

vzrok, da ni bil bolj aktiven. Posal je 4 naročnine. Majski Glas pa je naročil Maks Kotnik iz bližnjega Akrona za obe našeibini.

Parkhill, Pa. Frank Podboy je posal dve naročnini. Zeli imeti tudi imenik naročnikov, ki smo mu ga radevole poslali.

Jenners, Pa. Tudi Jože Tur-sich, ki ga bolj pogostoma vidimo v naših izkazih je posal dve naročnini.

Vsem onim, ki nabirajo oglase za Majski Glas, sporočamo, da MORAMO imeti iste tu najkasneje do prihodnje sobote 13. aprila. Prosimo, upoštevajte to in pošljite oglase do omenjenega datuma. To nam bo omogočilo, da bomo gotovi z Majskim Glasom tako, da ga bodo agitatorji imeli za razpečavanje že v soboto 27. aprila, to je nekaj dne pred prvim majem. Torej, ako ga želite imeti do tedaj, je vaša kooperacija potrebna.

Vsem onim, ki nabirajo oglase za Majski Glas, sporočamo, da MORAMO imeti iste tu najkasneje do prihodnje sobote 13. aprila. Prosimo, upoštevajte to in pošljite oglase do omenjenega datuma. To nam bo omogočilo, da bomo gotovi z Majskim Glasom tako, da ga bodo agitatorji imeli za razpečavanje že v soboto 27. aprila, to je nekaj dne pred prvim majem. Torej, ako ga želite imeti do tedaj, je vaša kooperacija potrebna.

Vsem onim, ki nabirajo oglase za Majski Glas, sporočamo, da MORAMO imeti iste tu najkasneje do prihodnje sobote 13. aprila. Prosimo, upoštevajte to in pošljite oglase do omenjenega datuma. To nam bo omogočilo, da bomo gotovi z Majskim Glasom tako, da ga bodo agitatorji imeli za razpečavanje že v soboto 27. aprila, to je nekaj dne pred prvim majem. Torej, ako ga želite imeti do tedaj, je vaša kooperacija potrebna.

Komunisti v uniji ILGW poraženi

V lokalih velike unije občinljivih delavcev, International Ladies' Garment Workers v New Yorku, so se vrstile nedavno volitve delegatov na narodno konvencijo in odbornikov unije. Komunisti so imeli popolno listo kandidatov in vsa njihova stranka si je na vse kripnje prizadevala, da dobi ILGW v New Yorku pod svoje vodstvo. Bili so poraženi na celi črti. V lokaluh št. 22, ki ima 26 tisoč članov, so komunisti izgubili vse urade. Administracijska (Dubinskejeva) lista je dobitila vseh 25 delegatov in zmagala v vse urade, enako v ostalih lokalih.

Unija ILGW je bila nekaj časa v CIO, kjer je Dubinsky kot član odbora CIO deloval za pobiranje in združenje z AFL. Končno je začel kritizirati J. L. Lewis, da ovira spravo in je svoji uniji predlagal, da naj odstopi od CIO. Verjetno je, da se bo na prihodnji konvenciji izrekla za povratek v AFL.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

ŠESTINDEVEDESET STRANI GRADIVA

ima Majski Glas 1940.

V njemu so spisi o zgodovini klubov JSZ, o Proletarju, povesti, satire, črtice, slike, članki in oblica drugih raznih spisov, zgodovinske vrednosti.

Samo 25c stane Majski Glas

Sto strani s platnicami vred za en kvader!

Nikdar še niste dobili slovenske revije v tako velikem obsegu za tako malo vsoto, kakor jo plačate za Majski Glas.

Naročite si ga pri

PROLETARCU

2301 So. Lawndale Avenue
Chicago, Ill.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Tudi Jugoslavija ima neprilike vsled ekonomskih vojnih med Nemčijo in Anglijo. Angleži ji veliko obetajo, če bo zmaga njihova, a Nemčija ji tisto preti, da če ji ne bo pošljala kolikor največ mogoče živil in sirovin, bo slabo zanjo. Še bolj v stiskah pa je Rumunija, kajti ona ima bogata olja polja. Lastuje jih večinoma angleški in francoski kapital, a Nemčija zahteva vse olje iz njih zase. Če bi šlo te glede orožju, je nevratnost morda mogoča. A v ekonomski vojni nikakor. Gospodarsko tudi Zed, države niso neutralne. Še teže pa je to malim deželam.

Komunisti v Illinoisu so izdali letak, v katerem kljčajo ljudstvo, v "tretjo stranko, ne za tretji termin". Tudi John L. Lewis preti demokratom s "tretnjo stranko". Se spominjate, kako so nas komunisti zmerjali, ker se nismo hoteli z njimi in Lewisom podati v kampanjo za demokratsko stranko in njene kandidate? Zdaj pa jih blatio — vse tiste, za katere so agitirali in trošili v kampanji denar zanje? UMW na primer kar po milijona dolarjev. Če sodimo po dosedanjih skupinah, tuje nova komunistična in Lewisova politična takтика ni niti prida. Zanimivo je, da komunistični letak napada tudi čikaškega župana Kellyja, dasi je komunistična stranka s svojim Daily Recordom in drugimi listi v zadnjih občinskih volitvah na vso moč agitirala zanje. To so ti pokrite rihte!

Članek "Dopisi in dopisniki" v Proletarju z dne 27. marca je bil napisan toliko jasno, da je vsakdo, ki pojave v naši javnosti hladno presoja, vedel, da se tiče sproščnosti. Če se je kdo v njem čutil prizadet, je pač to le znamenje, da je članek v živo zadel. Urednik tega lista poznal to dejelo izkušen, prav tako ljudi, s katerimi občuje osebno in pismeno že dolgo vrsto let. Kdor je Proletarca čital, ve, da ni bil urejen pristransko in da je v tem listu bila svoboda izražanja čestokrat večja kakor pa je bilo koristno za list in za gibanje, katerega zastopajo. Tudi lahko vse razsoditi čitatelj ve, kako Proletarci že leta in leta poučarja, da ni vse zlato, kar se sveti. Da ni vsekakdo, zaveden delavec, ali naprednjak, ali brez koristovskih nagibov. To je bilo v omenjenem članku poučljeno in poseben stavku. Ni prav in ne poštano, ako se bi kdo jezik nad urednikom Proletarca, ali v tem listu stresal svojo jezo za stvari, ki nimajo s Proletarjem nikake zveze, ali za dopise, ki so bili drugje priobčeni. Čemu se ne raješ maščevati tam, kjer je bil spor spočet, namesto jeziti

Napredek "z dne 3. aprila piše v uredniškem članku o definitemu in civilni resigniranosti urednika Prosveta (z ozirom na njegovo poročilo minuli seji gl. odbora SNPJ), a tudi izvajanja urednika "Napredka" v omenjenem članku so izraz defitizma in "cinične resigniranosti". Smisel takih lepo napisanih mnenij in razglabljajanj je na kratko tole: "Cemu bi se se trudili! Staramo se, mladina se nasi ne drži, politika gre svoja pota, mi pa smo trudni. Kaj bi z idejami, ko pa se nikogar ne primejo!"

Vtisi s konvencije socialistične stranke v Washingtonu

Chicago. — Na prihodnji seji kluba št. 1 JSZ v petek 26. aprila bo poročal s. Anton Garden o svojih vtisih na konvenciji socialistične stranke, ki se je vrnila 6.-8. aprila v Washingtonu, D. C. On je bil eden izmed delegatov soc. stranke v Illinoisu in zastopnik JSZ.

Zeleti je, da se udeleži te seje tudi Anton Zagari Waukegan, ki je bil istotako delegat na omenjeni konvenciji, da bo moč tudi njegovo mnenje.

P. O.

Obnovite naročino, čim vam poteče. S tem nam veliko prihramite.

Iz zapadne "metropole"

Pueblo, Colo. — Organizirano delo unije CIO med tukajnjimi jeklarskimi delavci pri Colorado Fuel and Iron Co. je bilo sila težavno in neuspešno vsled močne kompanijske unije, ki je bila v mnogih listih oglašana za vzor sodelovanja med delodajalcem in delavcem. V angleških listih so čestokrat stavili to "sodelovanje" za najboljše sredstvo v negotovanju prijateljskih odnosa delavcev z družbo. Časopisi, ki so na strani družbe, so te vrste odnosa z delavci hvalili z označbo "Famed Rockefeller plan". Rockefeller ga je ustavil po stavki premogarjev v južnem Colorado (po tragediji v Ludlowu) pred 25. leti.

Koncem marca pa je nacional labor relations board označil "Rockefellerjev plan delavske reprezentacije" za krätev Wagnerjevega zakona, kateri regulira pravice delavcev v industriji in jim jamči svobodo organiziranja.

Brez tega odloka bi imela, oziroma je imela tukajnjšnja unija jeklarskih delavcev CIO težke čase. Tudi organizatorjev si ni vseh srečno izbrala. Odlok vladnega delavskega odbora pa je unije CIO v korist, ker je delavce uveril, da se lahko svobodno organizirajo, ne da se jim bi bilo zaradi pripadnosti v uniju treba batiti odlošitve.

CFIC ima železne rudnike v Sunrise, Wyo. Organizirani so v uniji Mine, Mill and Smelter Workers, ki je naslednica nedanje Western Federation of Miners. Omenjeni vladni delavski odbor je 30. marca odločil, da mora CFIC v bodoče upoštevati pri kolektivnih pogajanjih edino to unijo, nikkakor pa ne več kompanijske.

Nič pa ni omenjeni odbor dočil, katera unija naj zastopa pri kolektivnih pogajanjih delavcev v pueblski jeklarni. Kompanija je namreč trdila, da je velika večina njih organizirana v njeni "neodvisni" uniji. In to je tudi lahko dokazala.

Odborniki unij CIO v Colorado, Wyoming in Novi Mehiki so odlok vladnega delavskega odbora proti kompanijski uniji radostno pozdravili. Takoj so pospešili organizacijsko delo v Pueblo in že prve dni je pristopilo k CIO stotine jeklarskih delavcev.

Ampak je uredniški članek proti uniji SWOC (pripadajoča k CIO) kaj pomeni, se Rockefellerjeva družba v Pueblo ne misli podati brez boja. Ko to pišem (2. aprila), je iz poročil razvidno, da se kompanija bavi z dvemi možnostmi: prvič, da se pritoži proti odloku, in drugič, da svojo unijo "reorganizira" v neodvisno, to je, proti SWOC.

Tukajnjšnja angleška dnevniška, ki sta posest enega gospodarja in seveda oba na strani CFIC, sta se zelo zgrajala proti odloku delavskega odbora in enemu je bil velik editorial, ki se pridružuje zahtevam za spremembe Wagnerjeve postave.

Ako se pravji uniji posreči zmagati pri tukajnjih jeklarnih, bo to velikega pomena za vse unijsko gibanje v državah skupnatega pogorja.

Tu je dne 30. marca umrl rojak Rudolf F. Karlinger. V Pueblo je živel 40 let. Pred leti je bil naprednega (svobodomiselnega) misljenja, a ko se je oženil, je postal vnet pristaš cerkve. Bil je član društva Orel SNPJ in enega angleškega društva. Zapuščen ženo, tri otroke, enega brata v Clevelandu in dva v Franklinu, Kansas.

Poročevalec.

Bolgarij v vrtincih

V Bolgariji se že dolgo vrste "reorganiziranja" vladje, 16. februarja pa je bila imenovana popolnoma nova. Deželica ima zdaj mnogo prijateljev. Posebno se ji prikujuje Nemčija, Italija, Jugoslavija, Rusija in Turčija. Težava za Bolgarijo je, da ji nobena kaj prida ne ponuja.

ZALOVANJE ZA GOSPODARJEM

ipak napadli ste nas! In nato smo začeli akcijo za rešitev Opare. Pa ste se spet zaleteli v nas.

Ko smo na svoj apel za Oparo dobili prispevke celo od društev, v katerih so češki socialisti in njihovi "sopotnik" vodilni člani, smo se kar začudili. A škoda je bila za enkrat le narejena in zdaj je nam (ali pa vam) treba edino dognati, ali ste jo zakrivili vi ali mi. Po mnenju naše merodajne metropole ste kajpada krivci vi. In ako imate moč, pošljite svoje "konzule" kam drugam, kajti med nami se niso obnesli.

Opazovalec.

Svet je umobolnica

Diamondville, Wyo. — Delavske razmere pri nas so zanimali. Prijatelj Matt Felician pa mi piše iz Owna, Wis., da tudi med farmerji niso nič boljše. Pravi, da farmer mora krave moliti, pa naj bo petek ali sredo, kapitalisti pa moljejo farmerje. V industriji in v majnah pa žulijo delavce. Vzrokov za pritoževanje imamo torej dosti. Ampak kaj pomaga jamčanje, ko pa vemo, da imamo slabe razmere po krvidi ljudi, ki ne znajo mislit! In če se ozremo v druge dežele, vidimo, da je vse svet kakor ena sama velika umobolnica.

Anton Tratinik.

"Big Tony" še diha

Oakland, Calif. — Ker spet ni bilo že dolgo glasu od mene, si morda kdaj misli, da sem že nehal "dihati" in da mi dušo mrevarijo v "spodnjih prostorih".

Nu, prav dobro mi res ne gre.

Ze nad štiri meseca sem na bolniški listi. A do smrti bom živel, tudi če bi moral same sline jesti. A dosedaj mi ni manjkalo od "pupike" ne "papike", za naprej pa se ne ve brez ciganke. Imam dva zdravnika, ki sta me priporočila mestnim očetom, da naj mi dajo kako lahko delo, kajti za kramp in lopato nisem več zmožen. Z zdravnikoma se na vso moč strinjam, a mestni može pravijo, da nijo Street Department nima nika kakega lahkega dela, kar seveda ni res. Ne dajo mi ga, to je vse. Mogoče mi ustrezajo predočno bo to v tisku (ako sploh bo). Kar se tiče težkega dela, moj izmakanjeni križ mi ga ne bo več pustil opravljati. Pa tudi v letih sem že (ne priznam se namreč, da sem star).

Še železo se izrabli, pa se človek ne bi! Ako bi avto "ronal" 40 let po 8 ur na dan, gotovo bi se ves "znučal". Jaz pa sem "ronal" in krivlji svoj križ več ko 40 let in to ne samo po 8 ur na dan, kajti dostikrat ja bilo treba delati "overtime". To sem omenil tudi zdravnikom. Smejala sta se. Ob enem me troščala, da naj ne jamram, saj mi mesto plačuje odškodninsko podporo in zdravnika. Delal sem dosteni, pravita, torej čemu siliti nazaj.

Moja soprga pa se vozi po hiši na vozišču za invalide po nekaj ur na dan, da ji ni treba biti zmerom v postelji. Je krajša v tudi dobro izgleda, le noči so mučne zanjo, ker jo se trga v nogah. Upam, da bo i to prešlo. Zdaj z oporami lahko že nekoliko stopi na noge. Vsak teden enkrat jo peljemo v bolnišnico v San Francisco. Ampak zdravniki so obupali in pravijo, da ne bo več hodila. Dovolj za sedaj, drugič pa kaj bolj zanimivega.

Anton Tomšič.

Izleti po jezeru z ladjami v Milwaukee

Minoge organizacije v Chicagu prirejajo ob nedeljah, sobotah, praznikih in ob delavniških izlete v Milwaukee po jezeru od pričetka pomladje do jeseni. To je eden najboljših načinov za nudjenje res prijetnih zabave, ob enem pa organizacije s tem lahko pomaga tudi svojim občinjam, vzlije temu nudijo udeležencem znižano vozniščo.

Za podrobnosti se obrnite čimprej na sledeni naslov: John R. Palandech, 536 S. Clark St., Chicago, Ill.

Naročite si Majski Glas. Posamezna številka stane 25c.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

PROSVETA

Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Tel. Lincoln 4700

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Prihodnji MAJSKI GLAS

bo posvečen 35-LETNICI PROLETARCA. Obsegal bo najmanj 84 strani. V njemu bodo spisi naših prejšnjih in novih sotrudnikov, zgodovinski podatki iz našega gibanja, leposlovnici in drugi spisi. Dalje slike klubov, ilustracije itd.. Izide sredi aprila.

POSAMEZEN IZVOD STANE 25c.

Za večja naročila popust. Cene so sledeče:

10 iztisov	\$ 2.40	75 iztisov	\$15.75
25 iztisov	5.75	100 iztisov	20.00
50 iztisov	11.00	250 iztisov	47.50

Naročila naslovite:

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave.,

CHICAGO, ILL.

KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE

Cankarjeva družba v Sloveniji je za leto 1940 izdala sledeče tri knjige:

1. KOLEDAR, povečan in z bogato vsebino.

2. MARSELJEZA, spisal v spomin 150-letnice francoske Velike revolucije Herman Wendel.

3. SLOVENSKI POLITIČNI PROBLEMI. Spisal Anton Dermota.

Vse te tri knjige dobite poštnine prosti za \$1.

Naročila pošljite na naslov:

Proletar

2301 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

2301 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

DRAMA IN GLASBA

K Savinem koncertu

Ledeni dnevi so jo pobrali tja nekam v neznanje severne kraje in z njimi so mi tudi tisti hudi mrazovi, ki so bedi tako ljudi, mili in dragi. Zima se je za letos poslovila od nas, mrzla zima, ki je pokosila toliko ljudi na krvavih bojnih poljanah in drugod. Zlato solnce se je zaljubilo ter se v tisti ljubezni sile razvanelo, pa razkošno razlija svojo blagodejno topoto, da se vsa priroda že kar močno drami iz zimskoga mrtvila. Zgodnje rastline in cvetlice poganjajo ter klijajo vse sveže iz zemlje. Drobne tičice pevke se vracejo iz svojih zimovališč ter žargoleči in gostoleč prav prično nanašajo za gnezdeča novega zaroda. Življenje že diha vsepovsod. Novo življenje, ki podleže nelzogljivi smrti. Človeku se porajajo novi upi. Lepi, svetli upi na svetlejše, srečnejše dni. Vroče želje po boljši in bodočnosti. Pomlad, vsamla in lepa, prihaja v dočelo. In kdo bi se je ne večelil? Kdo bi je ne pozdravljal!?

Njej v pozdrav je soc. pevski zbor "Sava" priredil dne 31. marca popoldne svoj koncert v dvorani Slovenske nar. podp. jednote na 2657 South Lawn-dale ave. v Chicagu.

Po pozdravnem nagovoru, ki ga je imel zborov predsednik Frank Udoš, se je začel izvajati koncertni spored, ki je bil prav dobro zamislen in se staljen.

Savin mešani zbor nam zapoje Scheuiev "Delavski spev", ki je prav lepa skladba. Pevci in pevke so bili v populni ubrnosti, v kateri pa ni bilo čutiti še tiste topote, ki je potrebna, da dospēže zapeta pesem svoj cilj in potegne poslušalstvo za sabor. H koncu te pesmi šele so se jim grla razgrela in v sledenem "Našem praporu" je bil zbor že popolnoma v svojem elementu ter prenesel svojo mehko občutje na občinstvo v dvorani.

Za mešanim zborom nastopil Savin kvartet, šestoječ iz prvega tenorja L. Valenčiča, drugega tenorja A. Raka, prvega basa A. Gardena in drugrega basa Carla Chureha, ter nam zapoje Volaricev "Rožmarin" in Gerbičevega "Pastirčka". Vsi stirje so dobri pevci. Tudi obe pesmi sta lepi naši skladbi. Četverospes je bil brez vsakršnega neskladja. In tudem je bilo to petje zelo všeč. Saj je žel kvartet burno pohvalo. Tudi meni je ugašalo, le drugi tenor in drugi bas sta se mi zdeela malo pretihka, a prvi bas pa dokaj premočan. V kvartetih morajo biti vsi stirje glasovi v polnem ravnovesju, da se po tem zlivajo v eno lepo celoto. Oživitev kvarteta je srečna misel in prav lepo šlo, če se obdrži in izuri do popolnosti.

Dan tega koncerta je bil to-

Rivov "Valček" in pa korosko narodno popevko "Pred mojo kajzo" je mešeni zbor prav čedno izvajal ter žel zasluženo pohvalo. V obeh so pevci in pevke že pokazali tisto lepo in toplo mehko, ki se lahko občuti ob lepo zapeti pesmi.

Zvonko Novak.

Zinka Milanova nastopi na 10-letnici čikaške federacije SNPJ

Profesor Ignac Hladnik je nekako zanosno pripovedoval, kako je glasba že od davna eden najboljših načinov izražanja naših čustev. Od prazgodovinskih časov pa do danes je zgodovina glasbe dejansko zgodovina človeških občutkov, izraženih v melodiji in ritmu.

Spominjam se, kako živo je opisoval glasbo starih civiliziranih narodov, zlasti Egipčanov. Manj kakor tenoristov. Redki so škoda bi bila velika, če bi Church pustil tako petje na cedulj.

V "Venčku narodnih pesmi" je bil mešani zbor vrlo dober. Njegovo izvajanje je bilo doce in smislu in duhu tistih narodnih pevcev. Z "Venčkom" je ta pevski zbor zopet jasno pokazal, da ima izvrsten glas v nizini in da se lahko izriči še v krasnega basista, če se z resnostjo poprime takih vaj. Basovskih solistov je malo na svetu. Manj kakor tenoristov. Redki so škoda bi bila velika, če bi Church pustil tako petje na cedulj.

V "Mamici moji" pa je mešani zbor dosegel svoj vrh.

V njegovem izvajaju je bil krasno izražen duh pesmi, kateri je dal besede znani pevec Anton Šubelj. Ve tej pesmi je bil solist L. Valenčič, ki je nam sijajno dokazal, da je njegov glas nadvse prikupen, obsežen in zvočen.

Nekaj novega je bil to poti tudi Savin oktet — Ana Miško, Alice Artach, E. Turpin, Mimi Omahen, L. Valenčič, Al Rak, A. Garden, C. Chureh. Obe pesmi, "Dekle kaj s' tak žalostna" in Hubadova "Gor' čez jezero", sta bili vrlo dobro zapetji. Pevke in pevci tega oktetka so lahko zadovoljni s tem svojim nastopom in iz razpoloženja, ki ga je ustvarilo njihno petje med občinstvom, lahko razvidijo, da jim bo treba še dostikrat nastopiti.

V zaključni točki je nam Savin mešani zbor mojstrsko zapel Preločev "Slavo delu", v kateri sta se posebno odlikovala Alice Artach in L. Valenčič kot solista, in pa "Cvetičnih dekle prsu bela", ki je s svojimi akordi različa zares pomladnih dihu po dvorani, kar se je odražalo še potem, ko so se ljudje zabavali v spodnjih in gornjih prostorih ter priljubljene dvorane po poznih urah tiste noči.

"Sava" si s tem koncertom lahko zapise nov uspeh svojega plemenitega prizadevanja v knjigo zgodovine, a njen učitelj Jakob Muha pa more zameni z go. Muho, ki ga je spremjal na klavir, biti po vsej pravici ponosen na ta svoj zbor. Dan tega koncerta je bil to-

ZINKA MILANOVA

nov in Grkov. Ko sem pred parleti v egipčanskem dvorani v Louvru, ki je seveda sedaj prazna, na mnogo tisoč let starih tablah videl pevce in pevke ter njih spremljevalec, opremljene z raznimi instrumenti, sem se spomnil profesorja Hladnika in njegovih predavanj.

Kot pri Egipčanah, tako je bila glasba visoko čislana pri Grkih. Celo beseda, ki znači priznati raznini instrumenti, sem se spomnil profesorja Hladnika in njegovih predavanj.

V zaključni točki je nam Savin mešani zbor mojstrsko zapel Preločev "Slavo delu", v kateri sta se posebno odlikovala Alice Artach in L. Valenčič kot solista, in pa "Cvetičnih dekle prsu bela", ki je s svojimi akordi različa zares pomladnih dihu po dvorani, kar se je odražalo še potem, ko so se ljudje zabavali v spodnjih in gornjih prostorih ter priljubljene dvorane po poznih urah tiste noči.

"Sava" si s tem koncertom lahko zapise nov uspeh svojega plemenitega prizadevanja v knjigo zgodovine, a njen učitelj Jakob Muha pa more zameni z go. Muho, ki ga je spremjal na klavir, biti po vsej pravici ponosen na ta svoj zbor. Dan tega koncerta je bil to-

TRAGEDIJA NARODA, KI JE PO SVETU SKORO BREZ SOČUTJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Mowrer o položaju

O žalostni usodi poljskega naroda je nedavno brzjavno poročal v Ameriko tudi dopisnik čikaških Daily News, Edgar Ansel Mowrer. Mnogim našim čitateljem je on znan. Po prihodu Hitlerja v vladu je bil izgnan iz Berlina, kjer je bil namenčan za poročevalca omenjenega lista. Sedaj je večinoma v Parizu. Fašizem sovraži. Bil je zagovornik Rusije vse do lanskega avgusta. Njegove članke bera v tej deželi milijone ljudi in pribičevani so tudi v Angliji in Franciji. O sedanji usodi Poljakov pravi v depeši z dne 6. aprila sledi:

"Zimske suknje, poslane na Finsko, niso finskim mrtvim vojakom nič pomagale. In hrana, ki bo poslana Poljakom prihodnje poletje, jim bržkone ne bo v pomoč, ker stradajo zdaj in bodo trpeli glad do prihodnje žetve. To je dejstvo, ki ga Hoover relifni odbor mora imeti v uvidu in ukreniti kar mogče čimhitrejše."

Dalej piše, da beda na Poljskem presega vse, kar je dose-

pel in lep, kakor je bil lep in topel koncert sam. Dih prihaja, ki bi bili drugače gotovo prišli na koncert, iz zadehlega mesta v prosto naravo. Ali tudi na koncertu v dvorani je bilo čutiti pčmlad. Ves vzpostrej je bil prepojen z njo.

OJAČANJE STRANKE SEDAJ NAJVZAŽNEJŠA IN PRVA NALOGA

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Slovenci smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

namesto topov!

Sloveni smo številčno majhen narod, vendar smo sorazmerno mnogo bolj glasbeni kot mnogi večji. Rojaki v stari domovini imajo glasbeno akademijo, narodno opero, celo vrsto zborov in tudi precej umetnikov-pevcev. Tudi mi imamo

opev preko mrtvega ozemlja med frontnima linijama. Samo

da bi do konca pelli ti zvočniki,

May Herald Will Be Banner ansj

Enlarged English Section Will Contain Many Interesting Articles; Adamic Among Contributors

An ever-increasing number of young people of our nationality look forward each year to the appearance of the May Herald. Containing an English as well as Slovene section, the May Herald finds its way into homes of our people in most every Slovene community.

Our present issue is practically ready to go to press, and will be well in circulation by the 1st of May.

Its English section will carry many highly interesting, educational and entertaining articles.

Ivan Jontez, one of the very best of our short story writers, will take you through the dismal abyss of suffering and dependency befalling the unemployed, in "On Birds And Men"—notes from the diary of an unemployed worker.

In a short article of congratulations to the Jugoslav Socialist Federation and its publications on the occasion of our Thirty-Fifth Anniversary, Norman Thomas, national chairman of the Socialist Party explains: "Because of the immense amount of work which I have to do prior to the Socialist Party Convention, I cannot write as long an article as I would like for your 35th Anniversary issue."

National Secretary of the Party, Travers Clement, greets the Federation and its publications on our thirty-fifth birthday.

"Dawn In A War-Torn Town" and a poem entitled "Children Cry," by Alice Artach, depict the cruel brutalities committed by men who from cradle to grave are taught glorification of war.

A historical sketch of Branch No. 1, the leading and largest Branch in the JSF, from its beginning in 1900, when it first struggled for existence against overwhelming odds and went under, and the second and successful attempt in 1903 up to the present day, is the subject of an article by Frank Zaitz, entitled "Thirty-Seven Years of Leadership in the Jugoslav Socialist Movement."

"Straight Lines Curve" is the title of a poem contributed by Mary Jugg.

Oscar Godina, in "An Answer" writes about the co-operative and Socialist movements.

"When we comprehend the enormous amount of human endeavor, and the tremendous amount of time, labor, and self-sacrifice of devoted men and women represented in a single issue of Proletarec, we can well realize what a full year of fifty-two successive issues, appearing regularly, means. And when we consider this in terms of thirty-five years—the life span of Proletarec—which we are celebrating this year, and to which the 1940 issue of the May Herald is dedicated, then, only, can we entirely sense the full significance of our Thirty-Fifth Anniversary Celebration." This is the theme of an article "Thirty-Five Years Young," by Joseph Drasler.

And last but no least, we wish to inform readers of the May Herald that the American-Jugoslav writer, Louis Adamic, one of the foremost authors of the day, has written an article for this issue, the subject of which, sorry to say, we are not able to give you yet.

A RELIC OF SERFDOM

America's 11th Purge

Those who are looking for un-American conditions that are subversive of our democratic institutions, would do well to start by investigating the poll tax laws of eight American states.

These rules subvert democracy by allowing only a minority of more prosperous citizens to vote.

Congressman Lee E. Geyer illustrated how the poll tax works in a recent radio speech. While 70 per cent of the adult citizens vote in those 37 states where democracy prevails, in the eight poll tax states, the percentage is only 36 per cent. This is not democracy, but minority rule.

Geyer points out that to place a tax on the privilege of voting is "a relic of Roman serfdom, that exists today in no place in the world except Turkey, Persia, China and these eight American states."

At the request of the Southern Conference for Human Welfare, Congressman Geyer has introduced a bill HR 7534, to abolish the poll tax in federal elections. This bill should have the vigorous support not only of labor but of all believers in American democracy.

Sales Taxes Big End Of Federal Revenue

Where did the money come from to pay Federal taxes last year and how much? Uncle Sam has now completed the arithmetic, and the results are somewhat surprising.

Despite the complaint of business that it pays the bulk of Federal taxation, the results show that actually "hidden" taxes, which fall on the consumer, account for the lion's share of the revenue. Corporation income taxes amounted to only \$954,000,000, while excise taxes—really sales taxes—brought in around \$2,612,000.

We Are Interested

Contributors from every state in the union are urged to send us news about events transpiring in their particular section. We want to know about what is going on in our locality, we are interested in your opinions, send them to us.

Our deadline date is Monday morning. Keep this in mind.

Will they ever learn?

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

Nonpartisan Mayor Elected in Milwaukee

1940 American Tragedy Is Jobless Youth

MILWAUKEE.—After 24 years of the highest type of efficiency in municipal government known anywhere in the country, Dan W. Hoan, dominant Socialist leader in Milwaukee, leaves the city administration.

William J. Campbell, National Youth Administration administrator for Illinois, made that statement in a speech recently on the "Tragic Waste of Youth Power." He declared:

The (Socialist) Call reports that "this was probably the most unique election campaign in history in the fact that neither opposition candidates nor press dared to directly attack Hoan or his record. Twenty-four years of administration of Wisconsin's greatest city by a working class political movement under Socialist leadership and inspiration has no parallel for honesty and ability in any American city, its stands unassailable as a lasting monument to the American Socialist and idealistic labor movement."

MAY DAY CALL

CHICAGO.—Chicago's United Labor and Socialist May Day Committee, headed by Frank Passavay, chairman, and Harry Fleischman, Sec'y, sent out the following call for May Day to all labor, peace, cultural, fraternal and Socialist organizations in the city:

Organizations sponsoring the joint-celebration are: Socialist Party, Social-Democratic Federation, Federation of Jewish Trade Unions, Workmen's Circle, Young Peoples Socialist League, Young Circle League, Forward Association, and Pocketbook Workers Union.

To all labor and Socialist organizations in Cook County:

May First 1940 is the fifty-fourth anniversary of Labor's founding of May Day in America in the sacrifice of the Haymarket martyrs for the great 8-hour day movement first started by the American Federation of Labor. It is the fiftieth anniversary of the first international celebration of May Day as a Labor Holiday by the organized workers of the world.

We call upon your organization to send three delegates to a conference at the Labor Lyceum at Ogden and Kedzie avenues, Chicago, at 2 P. M. Sunday, April 14, for the purpose of marking May First as a day of international labor solidarity and struggle for emancipation of all labor and all oppressed.

For the rights of labor, for the civil liberties of all citizens, for the maximum support of all labor in the struggle against unemployment, hunger and oppression, for the defense and extension of democracy and its institutions, for the conquest of peace and plenty with liberty, we summon you to meet with us and plan labor's celebration of International Labor Day.

We're not acquainted with the seventh son of a prophet, but we're able to predict right now that, barring some great catastrophe—war, for example—which will require the services of human beings, the same thing will take place next year and in the years which follow.

No, Americans are not regimented like Russians are. Neither are they put on food rations like in Germany. But we have ways of doing things in this wealthy nation.

—Reading (Pa.) Labor Advocate.

COMMUNIST LAMENT

CHICAGO.—In a leaflet the Illinois Communist Party is distributing the twisted and confused course the Communists follow becomes again fully apparent.

In Chicago, Mayor Kelly has organized a special "labor squad" in the Police Department to break strikes, the leaflet laments.

Wasn't it only a year ago that the Communist party in the city backed Mayor Kelly 100 percent, devoting full columns in the then-existent Daily Record, the Communist daily in Chicago and the middle West? And this insanity so soon after Mayor Kelly's police finished their bloody job at Republic Steel, in South Chicago?

Will they ever learn?

JSF Educational Bureau Distributes 1940 Allotment of Literature

More than 2,000 standard size, full novel length books—English and Slovene—have been distributed this week among lodges and organizations affiliated with the JSF Educational Bureau. This is a regular service of the Bureau to which all member-organizations are entitled, in addition to its primary function of furnishing them with plays, program and stage material for all dramatic purposes.

This year, as in the past, we ordered our Slovene books from Yugoslavia. Unfortunately a large part of the shipment never reached its destination and is very likely resting somewhere on the bottom of the ocean. Allotment for each lodge is therefore somewhat limited and delayed—an unforeseen and unavoidable circumstance in which we ask all affiliates to bear with us.

"Marseljeza," by Herman Wendel, in Slovene, and "Is Plenty Too Much For The Common People?" by George R. Kirkpatrick, are this year's selections. Both are worthwhile books which will be read with interest by everyone.

Usual procedure practiced in most lodges is to circulate the books among the members, each member returning his copy when read and in that manner enabling all to read it.

Many new lodges have joined the Educational Bureau this year; and realizing that new affiliations means new acquaintances and new contacts, those administering the Bureau are constantly striving to improve its service and assistance to all.

We desire to see our family of members grow.

THOMAS AND KRUEGER NOMINATED TO HEAD SOCIALIST TICKET

National chairman of the Socialist Party of the United States, Norman Thomas, was nominated 1940 presidential candidate of the Socialist Party at the Party's national convention in Washington, D. C. last weekend, and Maynard C. Krueger, professor of economics at the University of Chicago, for vice-president.

In an interview broadcast to the entire nation last Sunday evening Thomas made clear the need for keeping America out of war, warned the nation of the drift toward fascism, expressed regret over Dan Hoan's defeat in Milwaukee, and emphatically stated the tremendous need of a strong Socialist Party in America today.

In his keynote address to the convention, broadcast over 3 major networks to the American people, Maynard Krueger said: "We Socialists are not interested in trying to make the capitalist system work. Hoover and Roosevelt have tried that and proved that it can't be done. But we are interested in making the economic system work. What is wrong is that consumer incomes are too low and the rate of investment is too slow to keep the system operating at full capacity. Both consumer incomes and investment are blocked. They are blocked by monopoly and private profit."

No better choice could have been made to lead the Socialist Party in the 1940 presidential campaign. There is not an American community today in which Norman Thomas is not known and respected as a fearless defender of truth, justice and liberty for the workingman. An effective well conducted campaign will open up the opportunity for the Party to strengthen itself in membership and influence, and the duty of every member will be to make this such a campaign.

Paul Muni Gives Excellent Performance In "Key Largo"

Though young in age and appearance, Paul Muni is a theatrical veteran of more than thirty years' experience. His career was begun as a child in a troupe headed by his parents, and by the time of his majority he had already played every conceivable type of role in most of the country's large cities.

His appearance on Broadway was in the Sam H. Harris production of "We Americans," in which he enacted a bearded patriarch and was believed by some critics to be playing his true age, though he was actually twenty-nine. In his next play, "Four Walls," he displayed his versatility by acting a young boy, and Hollywood sent for him to make "The Valiant" and "Seven Faces." Back on Broadway, he was in "This One Man" and "Rock Me, Julie," before he obtained a part worthy of his mature abilities—that of George Simon in "Counselor at Law." He continued in it for two seasons, and then began the series of film portraits that brought him world renown: "Scarface," "I Am a Fugitive from a Chain Gang," "The World Changes," "Black Fury," "The Story of Louis Pasteur," "The Good Earth," "The Life of Emile Zola," "Juarez," and "We Are Not Alone."

Before the production of "The Life of Emile Zola" began, it is said Muni read every word about Zola, his life and work, in order to portray correctly in every detail the life of that great writer and humanitarian.

About Maxwell Anderson's play, "Key Largo" now in Chicago critics in the daily tabloids, who have long ago discovered it is easier for them to get by minus a conscience of their own, have described it as "noble but dull." Paul Muni plays the part of King McCloud, a Loyalist soldier in Spain.

We are well enough acquainted with the capitalist press to expect no praise from it about a play so deeply portraying the noble spirit of American volunteers who went to Spain to fight in the Loyalist army, a play whose author believes Franco to be a low son of a b... and has his characters plainly say so. —J. D.

Harold Newton New Editor of Kenosha Labor

The appointment of Harold Newton as editor of the Kenosha Labor was announced last week by Paul Porter who has heretofore filled the combined post of publisher and editor.

Newton, who has served as assistant editor and later as managing editor since joining the staff of the Kenosha Labor in 1937, is widely known in Wisconsin and national labor circles.

During one of his voyages to America, Columbus was stranded for 12 months on the north coast of the Island of Jamaica.

Books, lighthouses erected in the great sea of time.—Whipple.

BALANCING THE BUDGET

Science to save lives.

And scientific war to make it even.

The most tragic divorce case in history is the divorce of the consumer from the producer.

IT'S A GREAT SYSTEM

By JOHN PAINE

PREPAREDNESS

Service men set a record for Easter weddings in England.

It's never too early to plan a population to fight the next war.

American business loses \$80,000,000 a year because of poor handwriting on sales checks, penmanship experts say.

Our guess is that the big brains would rather lose the dough than spend it on additional help to end the sales check speedup.

BUSINESS NOTE

A silver pitcher made by Paul Revere has been auctioned for \$1,000.

Could it be that the famous horseback ride was just a publicity stunt to jack up prices on his merchandise?

The U. S. Chamber of Commerce is showing signs of liberalism.

Agenda for the annual meeting includes proposals for amending the Wagner act to outlaw sit-down strikes, sympathy strikes and strikes for recognition.

But the chamber is not asking for legislation to prohibit strikes for higher pay, strikes for shorter hours, and strikes for anything else.

Well—not yet.

WAR BULLETIN

On his 71st birthday, Neville Chamberlain strolled through St. James Park to check up on bird life.

Perhaps with a view toward establishing food rationing and an Air Raid Precautions system.

FACTS NEEDED

But C U has slipped up on a chance to do a well-rounded technical job. No data on the costs of various kinds of bathing—quick shower, slow tub, etc.—are given.

How can the thrifty consumer find out whether 15 percent aluminum chloride solution is cheaper than hot water and soap?

A note on the state of the nation: South Carolina members of the Ku Klux Klan horsewhipped Lanier Pruitt, young auto mechanic, on the charge that he had failed to give Christmas presents to his wife and child.

That Faraway Look

The man who saw the splinter in the eye of his neighbor but overlooked the gaw-lug in his own eyes, had nothing on the American statesman who can see suffering children 3,000 miles off but cannot see the little brats dining out of garbage cans beneath his window in Washington.—American Guardian.

CRADLE OF LIFE

By LOUIS ADAMIC

CRADLE OF LIFE is a perfect and inevitable development from THE NATIVE'S RETURN, for it takes a fascinating story only hinted at in the earlier book and sets it forth in all its magnificent proportions. (\$2.50.)

Order From PROLETAREC
2301 S. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.